

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

SOC

SOCIOLOGIJA

SOC D-S037

SOC.37.HR.R.K1.28

40648

12

Prazna stranica

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova. Ako pogriješite u pisanju, pogreške stavite u zagrade, precrtajte ih i stavite skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 28 stranica, od toga 4 prazne.

Ako ste pogriješili u pisanju odgovora, ispravite ovako:

a) zadatak zatvorenoga tipa

Ispravno

Ispravak pogrešnog unosa

C

Prepisan točan odgovor

I

Skraćeni potpis

Neispravno

b) zadatak otvorenoga tipa

~~(Marko Marulić)~~

Petar Preradović

I

Precrtan netočan odgovor u zagradama

Točan odgovor

Skraćeni potpis

Sociologija

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

1. Koji je od navedenih primjera mikroelement društvene strukture?

- A. društveni status
- B. normativna organizacija
- C. obrazovna institucija
- D. multinacionalna korporacija

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

2. Koji osnivač sociologije razlikuje militarističko i industrijsko društvo?

- A. Auguste Comte
- B. Herbert Spencer
- C. Karl Marx
- D. Max Weber

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

3. Koju metodu primjenjuje sociolog u istraživanju svakodnevice beskućnika tijekom kojega participira u svim njihovim aktivnostima i načinu života?

- A. anketu
- B. analizu sadržaja
- C. sekundarnu analizu
- D. promatranje sa sudjelovanjem

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

4. U kojemu stilu odlučivanja vođa grupe preuzima odgovornosti za sve odluke i zahtijeva strogo pokoravanje podređenih?

- A. u demokratskome stilu
- B. u stilu *laissez-faire*
- C. u autoritarnome stilu
- D. u ekspresivnome stilu

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

SOC D-S037

01

Sociologija

5. Kojom se podjelom socijalnih pokreta koristi J. Habermas?

- A. na nove i stare pokrete
- B. na ofenzivne i defenzivne pokrete
- C. na liberalne i konzervativne pokrete
- D. na alternativne i revolucionarne pokrete

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

6. Kako F. Parkin naziva proces kojim grupa s višim društvenim statusom nastoji zadržati monopol nad vrijednim društvenim resursima ograničavajući pristup drugim grupama?

- A. društvena akcija
- B. društvena evolucija
- C. društvena integracija
- D. društveno zatvaranje

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

7. Koji se od navedenih primjera odnosi na formalnu pozitivnu sankciju?

- A. Učenici su prekorili svojega razrednog kolegu zbog njegova učestalog kašnjenja na nastavu.
- B. Starija osoba prigovorila je mladiću jer joj nije ustupio svoje mjesto u javnome prijevozu.
- C. Nastavnik je na roditeljskome sastanku pohvalio učenike zbog sudjelovanja u humanitarnoj akciji.
- D. Pripravnik u tvrtki je nakon dobro odrađenoga projekta primljen u trajni radni odnos i unaprijeđen.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

Sociologija

<p>8. Kojoj vrsti kulture pripadaju, npr. izrada licitarskih srca, bednjanski govor ili pripremanje ličkoga sira škripavca?</p> <p>A. masovnoj B. narodnoj C. popularnoj D. visokoj</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>9. Koji je čimbenik socijalizacije odgovoran za prijenos kapitalističke ideologije u modernim društvima prema teoretičarima frankfurtske škole?</p> <p>A. religijska grupa B. obitelj C. masovni mediji D. posao</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>10. Koji je izvor identiteta bio temelj za uključivanje pojedinaca u političku stranku radnika polovinom 18. stoljeća?</p> <p>A. klasa B. etnicitet C. srodstvo D. rod</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>11. Koja je uz primarnu socijalizaciju druga temeljna funkcija nuklearne obitelji prema T. Parsonsu?</p> <p>A. proizvodnja hrane B. obrazovanje djece C. skrb za zdravlje D. stabilizacija ličnosti</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>12. Za koji je tip društva karakteristično uvođenje masovnoga obrazovanja pod kontrolom birokracije?</p> <p>A. za tradicionalno B. za predindustrijsko C. za industrijsko D. za postindustrijsko</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> SOC D-S037 <div style="text-align: right;"> 01 </div> </div>	

Sociologija

<p>13. Koja od navedenih značajka države nije dio Weberove definicije države?</p> <p>A. religija B. državljani C. vlast D. teritorij</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>14. Kako se naziva kvazireligiozno slavljenje i obožavanje nacionalnih simbola i institucija kao svetih?</p> <p>A. religijski fundamentalizam B. civilna religija C. sekularizacija D. privatizacija religije</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>15. Koji je od navedenih autora isticao da se suvremeni modernizacijski rizici očituju kao globalna prijetnja opstanku biljaka, životinja i ljudi?</p> <p>A. Eric O. Wright B. Georg Simmel C. Jean-François Lyotard D. Ulrich Beck</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>SOC D-S037</p> <div> 01</div>	

Sociologija

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

16. Navedite jedinu moguću vrstu društvene pokretljivosti u kastinskome sustavu.

0 ☐
1 ☐
bod

17. Na koju se vrstu kolektivnoga ponašanja odnosi primjer navijača koji na nogometnoj utakmici nose dresove i zastave svojega kluba te svoju momčad bodre povicima, pjesmama i pjevanjem himne kluba?

0 ☐
1 ☐
bod

18. Navedite pozitivnu društvenu funkciju devijantnoga ponašanja prema funkcionalistima na koju se odnosi primjer zajedničkih protesta bjelačkih i afroameričkih učenika protiv rasne segregacije u školama polovinom 20. stoljeća u SAD-u.

0 ☐
1 ☐
bod

19. Kako se nazivaju društveni fenomeni kojima se društveno pripisuju određena značenja, npr. državna zastava?

0 ☐
1 ☐
bod

SOC D-S037

02

Sociologija

20. Kako se naziva učestalo sklapanje brakova među pripadnicima iste društvene kategorije?

0

☐

1

☐

bod

21. Kako se naziva faza u razvoju kapitalizma u kojoj tvornicama upravljaju kvalificirane osobe posebno obrazovane za poslove upravljanja i rukovođenja?

0

☐

1

☐

bod

SOC D-S037

02

Sociologija

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

- 22.** Navedite sociološki pravac čiji je osnivač A. Comte i objasnite osnovnu postavku toga pravca.

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

- 23.** Navedite i objasnite tip socijalizacije na koji se odnosi primjer maturanta koji se priprema za intervju radi upisa na fakultet.

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

SOC D-S037

02

Sociologija

24. Pozorno pročitajte tekst.

Policajac je zaustavio vozača kako bi ga kaznio zbog neoprezne i prebrze vožnje. Nakon što je policajac uvidio da je zaustavio vlastitoga sina, bio je zatečen i zapitao se bi li mu trebao napisati kaznu ili ne.

Navedite i objasnite pojam koji se odnosi na situaciju izvođenja uloge pojedinca opisane u tekstu.

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

25. Koju funkciju prema funkcionalistima ima obrazovni sustav kada nagrađuje i odabire najsposobnije pojedince? Navedite i objasnite funkcionalističko načelo vrednovanja postignuća pojedinaca u obrazovnome procesu.

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

Sociologija

26. Objasnite kako E. Durkheim, a kako M. Weber objašnjavaju ulogu religije kao mehanizma socijalne kontrole.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S037

02

Sociologija

27. Pozorno pročitajte tekst.

Multinacionalne kompanije imaju golem utjecaj na svjetsku ekonomiju i kontroliraju financijske tokove, tehnologiju i planetarne resurse. Radna mjesta milijuna ljudi ovise o odlukama tih kompanija o premještanju kapitala iz jedne države u drugu. Istovremeno se financijska tržišta umrežavaju, a stalan informacijski i komunikacijski razvoj odlika je suvremenoga društva.

Navedite i objasnite suvremeni društveni proces čija je ekonomska dimenzija opisana u tekstu.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

Sociologija

IV. Zadatci kratkoga i produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom) i produženim odgovorom (s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

28. Pozorno pročitajte zadatke koji se odnose na sociologiju kao znanost.

28.1. Kako se naziva sociološko stajalište prema kojemu su samo pojedinci stvarni, a društvo je samo ime za veći broj pojedinaca?

0	☐
1	☐
bod	

28.2. Navedite i objasnite osnovni predmet proučavanja sociologije prema M. Weberu.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S037

02

Sociologija

29. Pozorno pročitajte tekst.

Birokratska organizacija nalik je piramidi. Moć je u takvoj organizaciji koncentrirana u rukama malobrojnih pojedinaca pri vrhu piramide koji predstavljaju tu organizaciju, donose najvažnije odluke i nalažu radne zadatke niže pozicioniranim službenicima.

29.1. Koji se element Weberova idealnoga tipa birokracije odnosi na međusobne odnose službenika i na njihove odgovornosti s obzirom na položaje unutar birokratske organizacije?

0	☐
1	☐
bod	

29.2. Navedite i objasnite disfunkciju birokracije prema R. Michelsu opisanu u tekstu.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S037

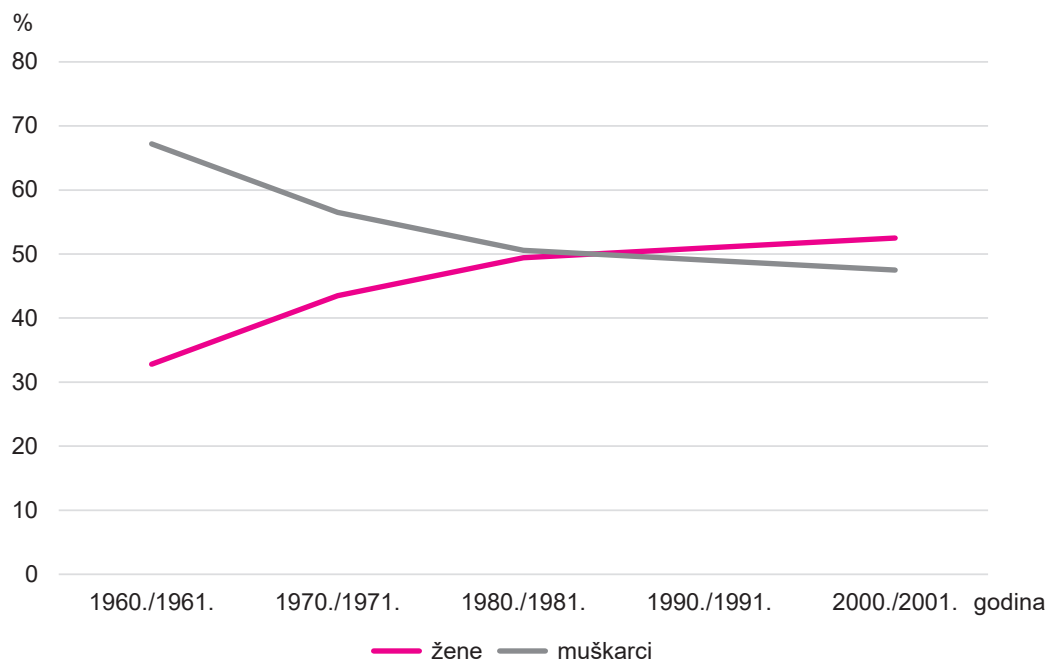

02

Sociologija

30. Pozorno promotrite grafički prikaz.

Grafički prikaz 1. Postotak upisanih studenata na visoka učilišta u Hrvatskoj od 1960. do 2001. godine

Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2016.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će obavljeni u rješenjima ispita.

30.1. Stupanj obrazovanja kojega je dijela populacije prikazan rastućom linijom na grafičkome prikazu?

0 ☐
1 ☐
bod

30.2. Objasnite kako promjena stupnja obrazovanja žena utječe na njihov položaj na tržištu rada i na njihovu ulogu u obitelji.

Sociologija

<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>	<div><div>0</div><div>1</div><div>2</div><div>bod</div></div>
<div></div>	
<div>SOC D-S037</div>	
<div><div></div><div>02</div></div>	

Sociologija

31. Pozorno pročitajte tekst.

Iako je pred stotinu godina muško starinsko odijelo bilo zamijenjeno oblikom građanskoga, tek iza drugoga svjetskog rata mlade su se žene prve počele odijevati na građanski način, dok te promjene nije prihvaćala stara ženska populacija. Mladi iseljenici u grad kroz obrazovanje mijenjaju svoje shvaćanje odnosa među spolovima, ali se mijenjaju i odnosi među generacijama.

(...) Najkasnije se mijenjaju sadržaji duhovne kulture, od koje posebno neka vjerovanja, koja su u novom ambijentu mogla ostati u intimnoj sferi života pojedinaca ili užega kruga članova obitelji.

0	☐
1	☐
bod	

Ethnologica Dalmatica. 2004.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će obavljani u rješenjima ispita.

31.1. Koji se proces kulturne promjene odnosi na zamjenu starinskoga odijela građanskim u mlađega dijela populacije opisanu u tekstu?

31.2. Navedite i objasnite Ogbournov pojam opisan u drugome odlomku teksta.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S037

02

Sociologija

32. Pozorno pročitajte članak o promjenama u strukturi stanovništva.

(...) Trenutačno na svijetu živi 705 milijuna ljudi starijih od 65 i oko 680 milijuna djece do četiri godine života.

Znanstvenici predviđaju da će do 2050. godine razlika biti još izraženija: na jedno dijete od četiri godine živjet će dvije osobe starije od 65.

www.tportal.hr, 2019.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će obavljani u rješenjima ispita.

32.1. Koja znanost proučava promjene u strukturi stanovništva opisane u tekstu?

32.2. Navedite i objasnite pojam koji se odnosi na trend u promjeni strukture stanovništva opisan u tekstu.

0	☐
1	☐
bod	

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S037

02

V. Skupina zadataka

Skupina zadataka sadrži tri zadatka vezana uz jedan polazni sadržaj.

Prvi je zadatak **višestrukoga izbora** u kojemu morate točan odgovor označiti znakom X na listu za odgovore.

Drugi je zadatak **kratkoga odgovora** u kojemu morate odgovoriti riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Treći je zadatak **produženoga odgovora** u kojemu morate odgovoriti s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

33. Pozorno pročitajte tekst i odgovorite na pitanja.

Podjela svijeta na dva područja – od kojih jedno obuhvaća sve što je sveto a drugo sve što je profano – jest distinktivna crta religijske misli. (...)

Ne može biti društva koje ne osjeća potrebu da u pravilnim razmacima održava i jača kolektivne osjećaje i kolektivne ideje koje čine njegovo jedinstvo i osebnost. A to moralno obnavljanje može se postići samo putem zborova, skupova i sabora na kojima pojedinci, tijesno združeni, zajednički ponovno potvrđuju svoje zajedničke osjećaje. (...) Kakva je bitna razlika između, s jedne strane, skupa kršćana koji svetkuju glavne datume Kristova života, ili pak Židova koji slave bilo izlazak iz Egipta bilo objavljivanje Deset zapovijedi i, s druge strane, sastanka građana koji se sjećaju utemeljenja neke nove moralne povelje ili kakva velikog događanja u nacionalnom životu?

Elementarni oblici religijskog života, 2008.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

33.1. Koji je klasik sociologije autor navedenoga teksta u kojemu se tumači razlika između svetoga i profanoga?

- A. Auguste Comte
- B. Emile Durkheim
- C. Herbert Spencer
- D. Max Weber

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

33.2. Koju vrstu rituala predstavljaju skup kršćana ili Židova i sastanci građana opisani u tekstu?

- 0 ☐
- 1 ☐
- bod**

33.3. Navedite i objasnite društvenu funkciju religije na koju se odnosi drugi odlomak teksta.

- 0 ☐
- 1 ☐
- 2 ☐
- bod**

SOC D-S037

02

34. Pozorno pročitate tekst.

Odluka (...) o pomilovanju korumpiranih političara izazvala je štrajkove u prenapučenim (...) zatvorima te time u prvi plan istaknula prečesto zanemarivani klasni profil zatvorenika. Dok s jedne strane stoje korumpirani političari sposobni dati mito i na taj način izbjeći zatvorske kazne, s druge strane imamo obespravljene najsiromašnije pripadnike društva osuđene zbog, primjerice, krađe električne energije ili posjedovanja narkotika.

www.bilten.org, 2016.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

34.1. Kako se naziva društveni mehanizam kojim se nastoji osigurati poštivanje društvenih norma?

- A. socijalna kontrola
- B. socijalni agregat
- C. socijalna pokretljivost
- D. socijalna interakcija

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

34.2. Koji se tip socijalizacije sa svrhom usvajanja društveno prihvatljivoga ponašanja odvija tijekom izdržavanja zatvorske kazne zatvorenika?

- 0 ☐
- 1 ☐
- bod**

34.3. Navedite i objasnite sociološku teoriju devijantnosti na koju se odnosi tekst.

- 0 ☐
- 1 ☐
- 2 ☐
- bod**

SOC D-S037

02

35. Pozorno pročitajte tekst.

Prema teoriji kulturnog kapitala (...) razmjerno trajni karakter obrazovnih nejednakosti proizlazi iz činjenice da je obrazovni uspjeh u osnovi (pred)određen klasnim razlikama u obiteljskoj socijalizaciji. Ove razlike u socijalizaciji imaju za posljedicu da djeca iz privilegiranih obitelji započinju i nastavljaju svoje školovanje s više relevantnih vještina i znanja; (...)

U konačnici, klasne razlike u obiteljskoj socijalizaciji korespondiraju s razlikama u prilagodbi školskom okruženju i školskom uspjehu. Ovisno o količini kulturnog kapitala s kojim raspolažu, učenici mogu više ili manje uspješno odgovoriti na nastavnička očekivanja i postavljene akademske standarde, prilagoditi im se ili o njima pregovarati s obrazovnim akterima (...).

(...) sudjelovanje učenika u aktivnostima vezanima uz umjetnost, klasičnu glazbu i književnost, „ima utjecaj na ocjene u srednjoj školi koji je je visoko značajan” (DiMaggio, 1982.: 199). (...)

Revija za socijalnu politiku, 2018.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

35.1. Koji je sociolog autor pojma „kulturni kapital“?

- A. Louis Althusser
- B. Pierre Bourdieu
- C. Randall Collins
- D. Raymond Boudon

A.	☐
B.	☐
C.	☐
D.	☐

35.2. Navedite iz teksta jedan primjer kulturnoga kapitala.

0	☐
1	☐
bod	

35.3. Objasnite pojam kulturnoga kapitala i opišite na koji način kulturni kapital utječe na postizanje školskoga uspjeha djece iz različitih društvenih slojeva.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

Sociologija

Prazna stranica

SOC D-S037

99

Prazna stranica

Prazna stranica

